

УДК 121.547

К. С. Хорішко,
к. е. н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки,
Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту
імені академіка В. Лазаряна, м. Дніпропетровськ

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ В НАПРЯМІ ПІДВИЩЕННЯ ПРОЦЕСІВ ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ СТРУКТУР

К. Khorishko,
Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan

AN IMPROVEMENT OF ADMINISTRATIVE TOOL IS IN DIRECTION
OF INCREASE OF PROCESSES OF THE EFFECTIVE FORMING OF INVESTMENT
ATTRACTIVENESS OF ECONOMIC STRUCTURES

У статті наведено обґрунтування механізму формування інвестиційної привабливості підприємств, яке дає змогу вирішити питання створення комплексу змістовних характеристик, що визначають достатньо високу вірогідність того, що за інших рівних умов підприємство отримає інвестиційне фінансування.

To the article the ground of mechanism of forming of investment attractiveness of enterprises is driven allows to decide the question of creation of complex of rich in content descriptions, that determine high enough authenticity of that other things being equal an enterprise will get the investment financing.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, інвестиції, інвестиційна діяльність, механізм формування інвестиційної привабливості.

Key words: investment attractiveness, investments, investment activity, mechanism of forming of investment attractiveness.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Результати аналітичного дослідження процесів управління інвестиційною привабливістю надають можливість стверджувати про наявність низки проблем, які

визначають потребу конструктивного удосконалення існуючого управлінського інструментарію в напрямі підвищення його дієвості та забезпечення процесів ефективного формування інвестиційної привабливості

Рис. 1. Механізм формування інвестиційної привабливості підприємств

Джерело: розроблено автором.

господарських структур, її розвитку та подальшого підвищення. Виходячи з цього, було вирішено здійснити конструювання управлінського механізму, спрямованого на формування інвестиційної привабливості підприємств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню питань формування та розвитку інвестиційної привабливості підприємств присвячено праці таких вчених як І. Бланк, А. Домадаран, В. Хобта, Л. Батченко, Г. Козаченко, В. Геєць, О. Амоша, О. Поважний, У Шарп, О. Шубін, В. Пономаренко, В. Гриньова. Вагомий внесок в наукове обґрунтування процесів управління інвестиційною привабливістю підприємств зроблено вченими економістами аграрниками В. Андрійчуком, В. Багачовим, М. Демяненком, Ю. Лупенком, П. Мака-

ренком, В. Месель-Веселяком, В. Ткаченко, М. Федоровим, М. Хвесиком.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є удосконалення процесів управління інвестиційною привабливістю існуючого управлінського інструментарію в напрямку підвищення його дієвості та забезпечення процесів ефективного формування інвестиційної привабливості господарських структур, її розвитку та подальшого підвищення.

ВИКЛАДЕННЯ ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Покладення в основу науково-методичних основ управління інвестиційною привабливістю підприємств саме управлінського механізму пояснюється тим, що означений різновид конструктивного інструментарію ґрунтується на методах моделювання та

Рис. 2. Структура механізму формування інвестиційної привабливості підприємств

Джерело: розроблено автором.

конструювання, що дозволяє вдало врахувати великий спектр чинників впливу, однак у той же час, поєднувати їх дію із комплексом внутрішніх процедур по вирішенню низки завдань по досягненню визначених цілей. Головною перевагою управлінських механізмів як засобів вирішення конкретних завдань в межах господарських структур є те, що на рівні підприємства функціонує ціла низка механізмів різної функціональної спрямованості та ієрархічної підпорядкованості, при цьому окремий механізм може відігравати роль ланки в більш складному ланцюгу, а може бути часткою іншого механізму більш високого рівня. Таким чином, за допомогою управлінського механізму можливо здійснити моделювання процедури вирішення конкретних проблем та досягнення визначених цілей в межах відносно великої господарської системи, абстрагуючись від низки другорядних чинників та змінних.

Виходячи з вищевизначеного, механізм формування інвестиційної привабливості підприємств слід визначити як систематизовану та узгоджену сукупність заходів, дій, алгоритмів та процедур, що послідовно реалізуються з метою досягнення певних цілей, шляхом вирішення відповідних завдань на основі групи визначених принципів і методів. Основним результатом означеного механізму є сформована інвестиційна привабливість підприємства.

Аналітичне дослідження процесів управління інвестиційною привабливістю підприємств надало можливість встановити вихідні умови для конструювання управлінського механізму. Означені вихідні умови доцільно розділити на внутрішні та зовнішні, за ознакою належності до середовища виникнення факторів впливу. Ідентифікація вихідних умов до конструювання та функціонування механізмів є суттєвим упущенням в процесах їх розробки, що припускається багатьма дослідниками.

Серед обов'язкових елементів управлінського механізму також слід виокремити його ціль (конкретний результат, що виражається в певних показ-

никах чи діапазоні їх значень), комплекс завдань (спрямованих на досягнення мети), процедури (у т.ч. алгоритми, заходи чи дії), суб'єкти та об'єкти механізму, методи та інструментарій, ресурсне забезпечення, а також принципи (що покладаються в основу розробки та подальшого функціонування механізму).

Необов'язковими, але важливими елементами управлінського механізму є контрольні (діагностичні) системи, а також нормативний базис (правила, обмеження, імперативи).

На рисунку 1. наведено схематичне зображення механізму формування інвестиційної привабливості підприємств. Означений механізм представлено в укрупненому вигляді. На рисунку 1 відмічені зв'язки із наявними деструктивними факторами зовнішнього середовища та поточними організаційно-економічними умовами функціонування і розвитку підприємств.

Деструктивні фактори зовнішнього середовища, які були ідентифіковані в ході аналітичного етапу дослідження, були згруповані у три блоки: макроекономічний, мезоекономічний та мікроекономічний. Серед макроекономічних дестимуляторів було визначено стагнацію національного економічного розвитку, розвитку територій та окремих регіонів.

До складу інституційних факторів деструктивного впливу, що потребують врахування в процесі конструювання та функціонування механізму формування інвестиційної привабливості підприємств слід віднести: недосконалу державну політику в галузі забезпечення прозорості господарювання та підприємництва; відсутність дієвих інститутів інвестиційного ринку і недосконалість інвестиційної інфраструктури; високу ціну позичкових ресурсів та недосконалість процедур кредитного фінансування підприємств. Означені фактори діють в межах інститутів фінансового і інвестиційного ринків та є стримуючими за своїми ознаками. Недосконалість держав-

ної економічної політики проявляється у тому, що більшість з господарюючих структур, особливо в сфері виробництва, приховують частину комерційних операцій, практикують невиконання податкових зобов'язань та забезпечують тіньову зайнятість. У підсумку, підприємства не можуть публічно продемонструвати реальні грошові потоки, що формуються, розподіляються та перерозподіляються в межах їх господарських структур. Як наслідок, унеможливується повномасштабний вихід на відкриті ринки капіталу та залучення портфельних інвесторів для міноритарних акціонерів чи дрібних позичальників, що пояснюється недостатньою прозорістю та відповідно високою ризикованістю бізнесу означених підприємств.

Група мікроекономічних факторів деструктивного впливу пояснюється глобалізацією економіки і відкритістю ринків національних економік. Значні імпорتنі потоки готових харчових продуктів та полумабрикатів завдають значного конкурентного впливу на стан національних ринкових процесів. Більшість українських товаровиробників та переробників зіштовхнулися із висококонкурентоспроможними імпортними товарами, які за ціною та якістю часто виграють у ринковій боротьбі. Значного деструктивного впливу також завдають торгівельні мережі, які закладають значні цінові премії та практикують отримання продукції підприємств під реалізацію на умовах товарного кредиту.

Поточні організаційно-економічні умови функціонування та розвитку підприємств, потребують врахування та визначення у якості вихідних параметрів розробки механізму формування інвестиційної привабливості.

Серед організаційних умов слід виокремити: відсутність каналів зв'язку, процедур управління відносинами із інвесторами і суб'єктами фінансового та інвестиційного ринку; відсутність систем управління внутрішніми корпоративними відносинами. Означені умови у підсумку обумовлюють недосконалість організаційних структур підприємств, а також низьку ефективність їх управлінських систем. Вищезазначені умови обумовлюються низьким рівнем розвитку корпоративних відносин в підприємницькому секторі та недостатністю професійного менеджменту осіб, що приймають стратегічні, тактичні та оперативні рішення.

Іншим важливим питанням є застарілість виробничої бази підприємств, яка характеризується високим рівнем її зносу. Наслідком цього є неефективність виробничих процесів та надмірне споживання матеріальних, енергетичних та трудових ресурсів.

Механізм формування інвестиційної привабливості підприємств, який функціонує під впливом деструктивних факторів зовнішнього середовища та поточних організаційно-економічних умов функціонування та розвитку підприємств складається з суб'єктів управління, процесів формування інвестиційної привабливості, які здійснюються з використанням ресурсного та методичного забезпечення, а також зв'язків із суб'єктами взаємодії. Струк-

туру означеного механізму формування інвестиційної привабливості підприємств наведено на рисунку 2.

Цілями механізму є: формування високого потенціалу підприємства до залучення інвестиційних ресурсів; створення умов для ефективного використання інвестицій та генерації надлишкових значень економічного прибутку. Виходячи зі змісту означених цілей, завданнями механізму є: підвищення ефективності виробничо-господарської системи підприємства; формування потенціалу зростання та розвитку підприємства; створення адекватного дійсності та привабливого для інвестування уявлення про підприємство з боку потенційних інвесторів; налагодження стійких відносин із представниками інвестиційної спільноти; обґрунтування умов виходу підприємства на інвестиційний ринок.

ВИСНОВОК

Механізм формування інвестиційної привабливості підприємств спрямований на створення принципово нових якостей та характеристик, які в сумі визначають наявність потенційного інтересу інвесторів до вкладання коштів у підприємство. Розвиток та управління означеними характеристиками потребують розробки специфічного інструментарію, використання якого на подальших етапах дозволить підтримувати та нарощувати потенціал підприємства до залучення і ефективного використання інвестицій.

Література:

1. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент / І.А. Бланк. — М.: Ельга-Н; Ника-Центр, 2001. — 448 с.
2. Бланк І.А. Основи інвестиційного менеджменту. — Т.1 / І.А. Бланк. — К.: ЕльгаН, Ника-Центр, 2001. — 536 с.
3. Бланк І.О. Словник-довідник фінансового менеджера / І. О. Бланк. — К.: НІКА-ЦЕНТР, Ельга, 1998. — С. 201.
4. Грузд М.В. Розвиток механізму управління інвестиційними процесами на промислових підприємствах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 "Економіка, організація і управління підприємствами" / М.В. Грузд. — Харків, 2006. — 84 с.

References:

1. Blank, I.A. (2001), Investicionnyj menedzhment [Investment management], Elga-N, Nicka-Center, Moscow.
2. Blank, I.A. (2001), Osnovy investicionnogo menedzhmenta [Fundamentals of Investment Management], Elga-N, Nicka-Center, Moscow.
3. Blank, I.A. (1998), Slovník-dovidnik finansovogo menedzhera [Vocabulary-dovidnik finansovogo manager], Elga-N, Nicka-Center, Moscow.
4. Gruzd, M.V. (2006), "Development mechanism management of investment in industrial processes", Ph.D. Thesis, Economics, Organization and Management, Kharkiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 12.10.2015 р.